

Inserati se sprejemajo in veljajo trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanj se sena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (adm. nistracija) in ekspedicija na Florijanske ulice h. št. 19.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Narodno gospodarstvo in politični ideali.

Resnica je, da je narodno gospodarstvo v Avstriji na slabem. Reklo bi se vodo v morje nositi, ko bi hoteli naštevati vse naše težavno stanje, ki je bilo že tolikokrat razpravljeno po vsih listih. Toži kmet, toži obrtnik, tožijo vsi stanovi, kar je le naravno, kajti če produktivni stanovi opešajo, ne morejo drugi srečni biti, ki so na te navezani. Kako malo se je dozdej storilo za poboljšek narodnega gospodarstva, bilo je tudi že zadosti prerešetano, zato stavijo vsi narodi svoje upanje na prihodnji državni zbor, na prihodnjo vlado, nadejajoči se, da se bo zdaj več storilo za materialni blagor ljudstva. To želimo in pričakujemo tudi mi. Ker pa liberalci to vedó, kaj pričakuje ljudstvo od prihodnjega zbora, zato so si hitro zamislili zvižajo, da bi zavlekli rešitev narodnostnih preprirov, in pravijo, da se prihodnji državni zbor ne sme z ničem drugim pečati, nego samo z narodnim gospodarstvom, ter da se druge politične zadeve o narodni ravnopravnosti, o samoupravi in o deželni pravicih ne smejo vlačiti pred državni zbor, kajti ljudstvo, — tako pravijo ti lisjaki, — hoče kruha, ne pa političnih preprirov. Tu bi se jim pač lahko reklo: Vi ste imeli vlado 18 let v rokah, pečali pa ste se večidel le z narodno in versko politiko, s civilnim zakonom, z volilno reformo itd.; zakaj pa vi v teh 18. letih niste našli časa skrbeti za ljudsko blagostanje, in zakaj vam je ravno zdaj tako

skrcu prirastlo to, za kar se prej nikdar niste brigali? Donašali so Ogrom velikanske žrtve v avstrijsko-ogerskih pogodbah, samo da so se na krmilu ohranili, koliko denarja se je potrošilo za strankarske namene, še ni popolnoma razkrito; kje se je vzela denar za chabus in enake reči, še ni prav jasno, znano pa je, koliko milijonov se je dalo nepotrebnim železnicam itd. Stranka, ki je tako gospodarila, ki je državni dolg pomnožila za milijone in milijone, taka stranka pač nima pravice, delati se lepo in skrbno za ljudski blagor. Ne dvomimo, da bodo našo stranko objedali in črnili zavoljo vsacega krajcarja, ki ga bo potrošila, in da si bodo deli pred obraz krinko poštenega ljudoljubja, čeravno po svoji preteklosti niso za to poklicani. Vse naše dolgove, vso našo revščino, ki so jo oni zakrivali, valé že zdaj na ubogo Bosno, vsega je kriva le Bosna, čeravno nas ne stane še ne tretjino tega, kar so liberalci v mirnih šestih letih dolgov napravili. Tako bodo delali tudi v prihodnje, ter se bodo obnašali in ljudem kazali kakor prave ljudske prijatelje. Če bo v državnem zboru govor o narodnih vprašanjih, rekli bodo in upili: „tako skrbite vi za ljudstvo; namesto kruha mu podajate kamnja!“

Na to vse pa se naša stranka ne sme ozirati. Res je potrebno, da se prihodnji državni zbor peča z narodnim gospodarstvom, — to smo mi že davno prej naglašali, ko se je stari državni zbor še motovilil med raznimi paragrafi, med zakonskimi postavami in drugo nepotrebno šaro, — pa mi imamo tudi duševne

potrebe, mi stradamo narodne ravnopravnosti, in če nas liberalci odbijajo ter pravijo, da zdaj ni čas za to, in da naj počakamo, potem je to res podobno, kakor bi sit človek lačnemu zmernost priporočal.

Mi ne zahtevamo vsega na enkrat, tudi ne zahtevamo popolnega prevrata, ki bi se dolgo motal; kar mi zahtevamo za prvo potrebo, to se nam lahko dovoli brez dolge debate, in potem naj se svobodno prestopi k gospodarskim vprašanjem. Ministerstvo samo, ko bi hotelo pravično biti, zamoglo bi brez državnega zbora marskeri naši šelji vstreči, ker ravnopravnost v šolah in uradih, ki jo mi zahtevamo, obljubljen nam je že po §. 19. državnih osnovnih postav, in ministru ni treba še dovoljenja od državnega zbora, da to izvrši, kar postava veleva. Vendar je ta paragraf 19. premalo določiven in preveč površen, zato je treba, da mu državni zbor pridá še posebne določbe ali pojasnila, po katerih se mora potem vlada ravnati. Zato bo vsakako treba nekolike debate v državnem zboru; in sicer se mora ta stvar precej v roke vzeti; mi ne bomo zopet šest let čakali na to, kar nam bi bili morali že zdavnej dati. Pa ta debata ne bo toliko časa vzela; lahko se v enem tednu vse uravna in uredi. Prazno in ostudno je tedaj upitje judoliberalcev, da mi hočemo ves čas za narodne prepire potratiti in da nam za ljudsko blagostanje manjka srca in razuma. Ravno narobe je resnica, konservativno-federalistična stranka bo pokazala, kakor upamo, da zna za ljudstvo bolje skrbeti, nego psevdoliberalci.

Babica Rada. *)

(Slika iz bolgarskega življenja od S. Bobčeva.)

I.

Babica (stara mati) Rada — je Bolgarka, akoršnih je malo. Davno imenujejo jo babico, akoravno še nima več kakor pet in petdeset let.

Pri nas zovejo babo (babico) včasih tudi pet in dvajsetletno bulko (mlado ženo); je že taka navada. Mlad mož pride domu in reče ženi: „No, babica, česa si mi danes pripravila? Rad bi jedel.“

„Pripravila sem ti, ded, česar je Gospod dal“, odvrne mu ona smehljaje se.

*) Opozorujemo častite čitatelje na to povest, ktera je izšla nedavno v „Ruskem vestniku“, posebno zaradi tega, ker je v nji jako vestno naslikano življenje naših južnih bratov, njihove muke in težave. Zdrobljene so sicer verige, s kterimi je držal turški krovok vklenjenega bolgarskega gjavra, ob moč in veljavo je brezsrčni Turčin. Zato je zdaj tem bolj zanimivo prebirati ono, kjer nahajamo zaznamovane grozovitosti, kakoršne so morali pretrpeti ubogi kristjani več vekov. Naša črtica slika nam pa še posebno verno onega od vseh liberalnih časnikov kot izvrstnega reformatorja in državljana jako hvalisanega grozoviteža Mithat pašo. Posneli smo sliko iz „Obzora“, kjer je izšla iz ruskega prevedena. Op. prev.

Tako so tudi Rado zvali babico. Poznali so jo vsi v našem mestu; poznali so jo po vsi Bolgarski, in med našimi pisatelji pripravljaj se je eden že davno, da jej posveti obširno povest. A ne samo v Bolgarski poznali so Rado; slovela je tudi preko mejà bolgarske domovine.

Zgodi se, da pride kak učitelj iz Moskve: „A kje je dom babice Rado?“ popraša. — „Ondi in ondi“ . . . odgovori mu Penčo Maglata, posestnik (pri nas) lepega „hana“ (goštilne) in pošlje svojo deklico, da pokaže učenjaku, kje živi znamenita Bolgarka.

Necega dne prišel je k nam gospon iz nemške Avstrije, jo je poiskal in se razgovarjal dolgo dolgo časa z našo babico. Pravijo, da je oni učeni, zelo učeni nemec izdal knjigo o Bolgarski in napisal v njej živo istino. Obiskal je vse naše učitelje, in cerkve, pregledal naše starinske slike, in zbral starinske knjige in razne lesene novce; bil je jako zveden človek: šel je v bolgarsko kočjo in hotel vse videti: podajte mu bolgarske preproge (tepihe) in dekliške uzore, tkane prevlečene blazine in bolgarski šajak (sukno), s kratka vse. „Pomisli, prišel je svat (oglednik) snubiti devojko!“ govorile so bolgarske matere.

In ko čudo svoje vrste želi videti tudi babico Rado. „Mnogo so mi o njej pravili“, reče, „vaši bolgarski trgovci na Dunaji. Djali so mi, da se ni bala v obraz govoriti vse resnice Midhatu samemu.“

A poslušajte dalje in sodite sami, ne smemo li ponosni biti mi Bolgari na babico Rado!

II.

Bilo je leta 1867, onega leta, ko je Filip-Toto prišel preko Donave iz Rumunske z malo četo verno mu udanih.

Rada postala je vdova že pred dvema letoma. Njen mož, mal trgovec, zapustil ji je lepo kočico in prilična sredstva, da je mogla babica s svojo deco živeti. Ali Rada se ni navadila pohajkovati križem rok, marveč pripravljala je sama jedi, sama omivala je posodo, da celó sama je belila stene.

Takrat bila je stara okoli 45 let. Bila je žena ne velike postave, črnkasta, nagubana visocega čela in vedno vesela, živahnih lic, in bistrih oči. Rodila se je od ne ravno bogatih staršev, trgovcev in ni uživala nikakega šolskega izobraževanja, marveč navadila se je doma brati in je že devojka v hiši imela malo knjižico. Mnogi naših sinov čorbadijev (boga-

Da bi pa ti liberalci naši stranki ukazovali, s čim se mora ona pečati v državnem zboru, in da bi jej prepovedavali, odpraviti največe krivice v narodnem oziru, iz tega uzroka, ker za to ne bi bilo časa, — tako daleč še nismo; naša stranka se ne bo dala strahovati po dunajskih čifutih, ki imajo na nosu in na jeziku preveč, kar imajo na srcu premalo; naša večina si bo že sama vedela sestaviti dnevni red za zborove seje, in ne potrebuje v tem nobene poduka, najmanj pa od judovskoliberalne strani.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 1. avgusta.

„Deutsche Zeitung“ vabi Čeha v prav prijaznem članku, naj pridejo v državni zbor, ter jim obeta, da hoče nemška stranka Čehom dovoliti, kar bo le mogoče. — To pisanje se jako razločuje od bahastih fraz v prejšnjih dneh, ko so se ustavoverci še smatrali za edine poklicane, v Avstriji govoriti in vladati. „Politik“ pa je tačas dobro omenila, da nemški liberalci nimajo pravice govoriti v imenu nemškega naroda, ker dobra polovica tega naroda, namreč kmetovalci, nečejo nič slišati o ustavovercih, in „Deutsche Zeitung“ sama je prisiljena priznati, da nemški narod neče daljšega prepira, ampak da hoče spravo s Slovani. Mogoče je tudi, da je ustavoverce ostrašil Taaffe s svojo nameravano „državno“ stranko, ki si jo iz federalistov, iz velikoposetnikov in uradniških poslancev prav lahko osnuje, tako da bo imel v vseh predlogih večino na svoji strani.

V „Vaterland“ se piše, da bodo Čehi le tako vstopili, da bodo pri vstopu naglasili pravice češkega kraljestva in izjavili, da se teh pravic ne odrečejo, če prav v zbor stopijo. Enako so storili že prej moravski poslanci.

V „Pester Lloyd“ nekdo piše o nameravani „državni stranki“. Na vprašanje, kakošna bo ta državna stranka, on odgovori: „Najprej se mora povedati, da ne sme biti dosedajna ustavoverna stranka; ona ne sme biti poslušna enemu diktatorju (Herbstu),

ki družega ne zna, ko zanikavati in razruševati. Ona ne sme biti izključiva, nestrpna in nepravična slovanskim narodom, kakor je bila ustavoverna stranka. Ona ne sme milijone ven metati za železnice, pri vojaških stvareh pa štediti, in tako državno moč slabiti. Ona mora Avstrijo smatrati za velevlast, ne pa za malo državo.“ — Res je ta negativni program dober in pravičen, čeravno še zelo nepopolen.

Govori se, da bodo Glaser, de Pretis in Chlumetzky iz ministerstva stopili, in da bodo poklicani trije ministri iz konservativne stranke na krmilo, in sicer za notrajne zadeve (Hohenwart?), za pravosodje (Herman?) in za finance (Falkenhayn?). Grof Taaffe postane potem predsednik ministerstva. Chlumetzky pride v gosposko zbornico.

Iz savinjske doline se piše v „Narod“ o viši sodnji v Gradcu, ter se navsetuje, naj bi se pri tej sodnji, ki ima pod seboj tudi slovensko ozemlje, naredili dve kuriji, ena slovenska, druga nemška. Mi pa se s tem predlogom nikakor ne moremo sklepati. Kje pa stoji zapisano, da moramo mi Slovenci v vseh stvareh na nemški Gradec priklenjeni biti? Kakor so v Gradcu visoke šole, tako se naredé lahko tudi v Ljubljani, in kakor je v Gradcu viša sodnja, tako se naredi lahko tudi v Ljubljani za vse Slovence s čisto slovenskim uradovanjem. Naše središče in ognjišče je Ljubljana, za Gradec se prav malo brigamo. Ko bi se za Ljubljano toliko storilo, ko za Gradec, bila bi Gradec že davno v vseh rečeh prekoslila.

Vnanje države.

Slovanom sovražni ljudje so se že silno veselili, ker je bil sultan sprejel program Chereddinov, vsled kterega bi bil sultan ob vso oblast prišel, ter moral jo prepustiti velikemu vezirju. Pa kar iz nenada prišla je iz Carigrada novica, da je sultan Cheredina spodil, in da je celó odpravil dostojanstvo velikega vezirja, in namesto njega imenoval predsednika ministerstva, ter vrhovno moč in oblast pridržal za se. Angleži, Francozi in judje kar strmé nad to premembo, in sultan Hamid se jim je tako zameril, da že govore o tem, da ga hočejo odstaviti in starejšega brata, Mu-

rada, prejšnjega sultana, na prestol nazaj posaditi. Kakor se govori, je zdaj staroturška stranka zopet vso oblast v roke dobila.

Na grški meji zbira Turčija vojake, ker se ne čuti prav varno pred kakim nenadnim napadom od strani grke države.

Turki v Srbiji so se pritožili pri vele-silah, da se jim krivica godi. Toliko krivice gotovo ne trpé, kolikor so je prestali kristjani pod turškim igom.

Rusi so začeli ugibati, kako se bodo branili, ko bi se vnela vojska med Rusijo in Nemčijo (ali smo že tako daleč?!), ter obžalujejo, da Rusija nema na nemški meji nobene trdnjave, dočim ko jih ima Nemčija v obilnosti. Prijateljske razmere med tema državama so se pač že močno ohladile, in ne bodo preživele dosedajnih obeh vladarjev. Naroda sta si več ali menj sovražna, in Bismark je s svojo colnino in s svojim obnašanjem pri berlinskem kongresu te antipatije še poostril.

Med Nemčijo in med Rimom teko pogovori zaradi poravnjanja verskega nasprotja, ki je dosedaj toliko razbujal duhove na Nemškem. Spravedljivost sv. očeta Leona in pa preobrat notrajne politike na Nemškem daje dosti upanja, da se bo sprava morda vendar le dosegla, kar je toliko bolj želeto, ker se katoliška cerkev zdaj tudi na Francoskem zopet preganja, tako da ima le še v Avstriji nekoliko mirnih ur.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 31. julija. Trudnim okom gleda osamljen kmetič na svojo njivo, znoj mu kapa s čela, vendar je sad še v božjih rokah; ves njegov trud obeta mu le malo dobička, akoravno so vsi njegovi udje po delu že pretegnjeni, kajti za delo je le on sam tn, za jed pa jih je obilica: v lastni hiši obilica otrok, in v mestu vsi oni gospodje, ki več ali manj ob njegovih žuljih lahko živé. Pomoči pri delu nima nobene, ako on sam opeša, propade vse gospodarstvo. Podoben temu kmetiču je naš slovenski narod. Majhen in slab v primeri z drugimi mora vendar sam brez vsake podpore skrbeti za svoj obstanek; poleg tega ja mora enako drugim odrajtovati svoj de-

tašev) hodili so za Rado, ponujaje ji svojo roko. Ali Rada ostala je pri svojem: „Nečem iti k bolgarskemu čorbadžiju, k mogočnežu“, djala je vedno.

Vsi naši razumnejši mestjani ljubili so babico Rado. Večkrat ob nedeljah shajala se je pri njej naša mladina. Glavni predmet vsih razgovorov bil je vedno isti; kako da bi odprli oči našemu narodu in prebudili spijoče iz sanj.

Rada osnuje sama pri nas žensko društvo, koje potem odpre dekliško šolo in prične vzgojevati na svoje stroške nekoliko selskih deklic. To žensko društvo, hvala nevtrudljivi srcaosti osnovateljice, uplivalo je zelo na izobraženost našega ženstva.

Naša babica imela je tri sine in dve hčeri. Od malih nog pošiljala jih je v šolo: „naj se ondi uče umevati in razumeti“, djala je.

Stareji sin, Kamen, bil je star tri in dvajset let, dober in miren mladeneč, djal bi devojka in ni djal nikomur grde besede. Prošla osoda naše mnogo trpeče domovine bila je glavni in najdražji predmet njegovega premišljevanja in zanimanja. Znal je na um bolgarsko povest „Venelina“ in deklamoval z velikim navdušenjem vrstice, pripovedajoče o slavnem carevanji naših vladarjev, osobito: Kruma,

Simeona in Samoila. Ko je zvršil tečaj na našem glavnem učilišču, odpravi ga mati v Nikolajev, v ondotne južno-slovansko semenišče (izobraževališče), kjer je dovršil svoje izobraževanje na Nikolajevski gimnaziji. Vrnivši se v naše mesto, postal je učitelj, kjer je izvrševal svojo dolžnost tako, da je ne bi mogel bolje in vestneje.

Njegova mlajša brata Niko in Blagoj, učila sta se tačas na glavnem učilišču. Niko bil je star sedemnajst let, krepak in iskren mladeneč, a tudi umen in ljubeznjiv; Blagoj štel je komaj petnajst let, bil je mil deček, a nauku ni hotel v glavo. „Težko je razumel“, kakor pri nas pravijo.

Na deželi čitala sta navadno Niko in Blagoj narodne izdelke kakoršne koli, komaj prve začetke književnosti. Včasih, med zanesljivimi ljudmi pokaže babica skrivno ali „Gorskega potnika“ ali Stojana vojvodo^{*)}, ali kaj podobnega, zaradi česa bi ona, ko bi prišlo v turške roke, ne odšla vešalom.

Včasih zapela je stareja hčerka babice, črnooka Draganka s svojim milim glasom kako

*) Ta dva dela pripadata h književnosti bolgarski, a protiturški. Prvo obsega pesmi o strašnem položaji in stradanji Bolgarov. Drugo je drama iz življenja bolgarskih hajdukov. Prev.

domoljubno pesmico, od ktere je mladini nehote jelo srce biti bolj in bolj. Ni se bala, da jo morejo Turki slišati, paši zatožiti in zapreti v tamnico. Pela je glasno in pogumno.

Evo jedno med najmilejših njenih pesem v hrvatski prestavi:

Ustaj, ustaj junače Balkana!
Nek (naj) te mine tupi (neumni) sanj;
Evo tebi svetla dana,
Čim je smrvljen (strt) tvoj tiran,
Jarmom robstva trpi muke
Neizbrojne narod tvoj,
I visoko diže (dvigne) ruke:
Pomozi, oj, bože moj!
Ustajmo na delo pravo,
Razvrnimo (razvimo) sveti stieg (prapor),
Domovino, da si zdravo,
A ti vraže — hajd v bjeg!
Sladko li je za slobodu
Prolit svoju žarku (vročo) krv;
Ruke pruži (podaja) rod si rodu,
A pod noge — vražju strv (rod)!
Kad smo smetli (vrgli) jaram s šije (vratu),
Zov (glas) slobode slušajuč;
Uskrnuli (vstali) smo — i zmije (zmaja)
Pogazili ljuti žuč (žole).
Zato napred, hrabri sini
Svetla sablja vaš je znak,
A ti, pomjeseče (polumesec) zgini,
Svoje čelo skrij u mrak (temino)!

(Dalje prihodnjič.)

narni in krvni davek državi, mora še čisto sam skrbeti za svoj duševni napredek, kajti državni sistem je bil do zdaj tak, da pri svojih centralističnih nazorih ni videl raznih manjših narodov in njih etičnih, njih duševnih potreb. Svoje literarne zavode, kakor „Matico“, družbo sv. Mohora, dramatično društvo, glasbeno Matico, leposlovje in pesništvo, — vse si je moral vstvariti sam brez vsake državne pomoči, in če je pri svojih duševnih naporih prišel v dotiko z vlado, bila mu je prej nasprotnica in zavirateljica, nego pokroviteljica. Vsako leto se dele štipendije ali ustanove za podporo avstrijskim umetnikom, vendar se ni slišalo, da bi bil kedaj Slovenec dobil tako podporo. Morda tudi ni prosil nobeden? — Mogoče; pa kdo bi bil prosil, ako ni videl nobenega upanja, dokler je bila sistema taka, da se je že slovanska literatura in umetnost smatrala kot državi nevarna. Država je dala že velikanske svote za umetniške namene, zidala je dragocena gledališka poslopja, — a koliko koristi imajo od tega avstrijski Slovani? Zdi se mi, da me gospod državni pravdnik že grdo gleda, — pa ne morem si pomagati, zdi se mi, da bi morala tudi za nas, za naše kulturne namene država kaj storiti, ker smo mi prerevni, da bi si snovali večje take zavode. Naše dramatično društvo je dobivalo pomoč od dežele, pa smelo bi je zahtevati tudi od države, dokler je ta centralistično osnovana. Dajte nam zedinjeno Slovenijo, dajte nam samoupravo (avtonomijo), kakor jo imajo Hrvatje, da bomo notrajno upravo sami plačevali si, potem bomo že sami skrbeli za svoje kulturne zavode, za slovenske šole, za slovensko Matico, za glasbeno Matico, za dramatično društvo itd. Dokler pa naši davki na Dunaj teko, dokler vlada centralizem, tako dolgo je tudi država dolžna skrbeti za vse naše potrebe. Kajti pojem moderne države daje državnim voditeljem moč v rok, pa jim naklada tudi dolžnost, skrbeti za vse duševne in materialne potrebe ljudstva ali bolje, državljanov. Kdo je izobražen in pravičen, in bode trdil, da narodu ni družega treba, ko kruha? Ali ni mar duh, ki vlada svet, in ali zamore narod biti svoboden in samostojen, ako ne skrbi za svojo duševno izobraženost?

Ako imajo Nemci pet vseučilišč: v Gradcu, na Dunaji, v Inomostu, v Pragi in v Črnovicah, zakaj bi se ne moglo dati Čehom eno in Slovencem vsaj eno nepopolno (s teologijo, pravoslovjem in modroslovjem), da bi si izgojevali poleg narodnih duhovnov še narodne juriste in profesorje, kateri oboji so nam silno potrebni? Za pomnoženje nam potrebnih slovenskih knjig pa bi se morala naši „Matici“ dajati izdatna podpora. —

Dokazano je, da je negledé na druge slovenske dežele, samo Kranjska v teku let že več milijonov davka preveč plačala v primeri z drugimi deželami; zato ne beračimo, ampak bomo terjali le to, kar nam gre, ako zahtevamo od države tudi nekoliko podpore za druga dva naša kulturna zavoda, za dramatično društvo in za glasbeno Matico. Peščica Nemcev ima svoje gledališče v Ljubljani, poldrugi milijon Slovencev pa nima nobenega gledališča! Nemškutarski deželni zbor je našemu gledališču dušek vzel, ko mu je odtrgal 1400 gl. deželne podpore, podpora od posameznih je premajhna in tako je moralo prenehati. Obstanek slovenskega gledališča pa je potreben, ne samo za Ljubljano, ampak za vse Slovence, ker od tu bi se preskrbeli vsi slovenski odri z novimi igrami, ki jih sami ne morejo na svetlo spraviti. Dobro, pravnosti ne žaleče in ne spodkopajoče

gledališke predstave, ako so pisane v lahko umljivem jeziku, pripomorejo mnogo k izobraženju ljudstva, in zato jih v Ljubljani ne moremo več dolgo pogrešati. Upamo, da naši poslanci tudi te na videz malenkostne, pa vendar važne stvari ne bodo iz vida spustili, ter da bodo sploh med skrbjo za materialni boljšek tudi za duševna sredstva skrbeli, na ktera se zida poduk in omika naroda.

Iz Doline, 27. julija. Zadnji dnevi so bili za dolinsko nadžupanijo res silno vroči; politično solnce je silno pripekalo na volilce v srenjski zastop. Stranke so si stale trdo nasproti, borba je obetala huda biti. Boj se vname in, hvala Bogu, zmagala je narodnost in značajnost. Krepko so povzdignili junaci slovenski prapor, kterega se bodo od zdaj še bolj trdo oklepali, ker so razvideli, kako se pod krinko „Slovenec“ skriva potuhnenost izdajalstva in vsa taka nesnaga, ki več škoduje narodni stvari, kakor očiten sovražnik. Veselega srca pozdravlja vsak rodoljub novi občinski zastop, ker si je svest, da bode gotovo na vse strani na to delal, da zadobi §. 19. trdnejša tla, podpiral šole, da se kolikor mogoče kmetijskemu stanu bremena zlajšajo, in konečno, da nas bo vse objela tista sloga in ljubezen, ktere nam je tako živo potreba, ako hočemo laški hidri glavo streti in biti živi jez proti vsim navalom „Italije irredente“.

Bog živi novi občinski zastop, kakor tudi vse vrle branitelje naših svetih narodnih pravic!

Od Soče, 30. julija. Pri nas je še vedno mrzlo vreme. V trentarskih in soških planinah je zmrzovalo in celó male ledene steklenice so se zapazile pri divjih potokih sedaj, ko bi morala biti največja vročina. Leto kaže se le slabo. Krompir je jel zaradi preobilnega dežja že gnjiti in steblo je tu pa tam črnelo. Sirka ne pričakujemo, se je preveč zakasnil. Samo sena imamo v obilnosti. Živina poginja na planinah. Ljudstvo gleda obupno v prihodnost. V Bovcu se je ustanovilo društvo pod imenom „bovško strelno društvo“ („Flitscher Schützen-Bund“). Ako bi to društvo ljudstvu koristilo, bi ga z veseljem pozdravljali. Pa videti je, da bode le za kratek čas in na narodnem polju prav nič dobička donášalo. Mi bi radi videli „požarno stražo“ za Bovec, ki šteje čez 400 hiš, ki so večinoma le z dljami pokrite in nevarnosti požaru zelo izpostavljene.

Iz Sarajeva, konec julija. Skoro celo leto, dragi „Slovenec“, ti nisem nič pisal, podam ti toraj, staro ali novo kakor hočeš, novica je pa na vsak način. Bere se po vseh časnikih, da sedaj sedaj marširamo v novi Bazar, pa vse ni res, do sedaj se še najmanjše priprave za to ne delajo. Pa tudi ni res, da bi Albanezi tako strašno čez mejo novopazarsko prihajali in naše ljudi napadali. Mesca aprila sem bil jaz osobno na obalah Lima in Uvca, mejah proti Srbski in Novopazaru. Stal je tam na turški meji anatolski polk, in častnik turški, ki je, zapazivši mene in moje spremnike, precej s patrolo na prot prišel, je prav prijazno na moj pozdrav „šalam aleikum“ odzdravljaj. Dolgo je stal s patrolo na drugem bregu Uvca in gledal, kako smo ribe lovili, potem pa je odšel s svojimi ljudmi v han, kjer so stanovali. Opomnim še, da sem bil oddaljen od naše najzadnje straže 6 ur, in da v celi dolgi rodovitni dolini še ni bilo nobenega prebivalca, vsi so še le čez tri dni potem iz srbskega začeli prihajati. V hanu tik Uvca smo prenočili, le-tu je prejšnji dan prišedši hadžija ravno toliko sena nakosil, da smo na njem spali, in da so ga imeli moji konji jesti.

Družega ni bilo. Morebiti da se bodo Arbanasi nižje kje vstavljali, pa ne verjamem. Toraj le brez strahu radi Arbanasov!

Zadovoljni pa Bošnjaci nas niso ne eni ne drugi ne potrpežljivi katoličani, še manj pogumni in zviti pravoslavni, in najmanj mohamedanci. Na katoličane se ne ozira nobeden, drgnil se je ob nje poprej srbin in mohamedanec, zato so sedaj tako pohlevni. Vlada pa se naslanja danes na pravoslavne, jutri na mohamedance. Zadnji vzdigujejo mogočno glave, pa le vidijo, da jim ne gre po njihovi volji, pravoslavni pa so mislili, da bo vlada jim dala mohamedane v pesti, in so sedaj ljuti, da se to ni zgodilo. Največ hudujejo se kmetje, kateri morajo spet mohamedancem, ki so velikoposestniki, kakor poprej polovico, tretjino, četrtno plačevati, in če je ne dajo, pridejo avstrijski vojaki in jih na to prisilijo; kolikokrat sem sam slišal besede: „Kaj ste zato prišli, da pomagate Turkom nas dreti? Agrarno uprašanje ni rešeno, to je vse. Res je zelo zamotano, vlada bi ne delala rada krivice ne enemu ne drugemu, pa brez krivice ne bo šlo. Saj so Turki dosti dolgo nekaznovani krivico uganjali, naj bi sedaj trpeli tudi oni nekaj.“

(Konec prih.)

Domače novica.

V Ljubljani, 2. avgusta.

(† Dr. Žiga Bučar.) Preteklo sredo je v Ljubljani vzela smrt zopet enega trdnih in zvestih starejših narodnjakov, dr. Žigo Bučarja po daljnem bolehanju. Ranjki je bil dolgo časa zdravnik v Novem mestu in glavno kolo vsega narodnega gibanja, za vzbujenje narodnosti v tem mestu ima velike zasluge, tudi „Narodni dom“ je bila njegova misel. L. 1873 je bil zavoljo svoje narodnosti iz „službenih ozirov“ premeščen v Kočevje, kar ga je tako hučo zadelo, da se je njegova pljučna bolezen, ktere kal je že prej čutil, še bolj razvijala. Zdaj je iskal polajšanja v čistejšem gorenjskem zraku, a našel je smrt, ki ga je zadela v 50. letu starosti — prekmalu za rodovino njegovo: soprogo, sina in hčerko, prekmalu za domovino našo, ki potrebuje takih mož in vsakega, kterega zgubi, milo pogreša. Pogreb včeraj popoldne je bil sijajen, vdeležili so se ga čitalniški pevci, „Sokoli“ v društveni obleki in lepo število narodnjakov, vencev je bilo veliko videti — dokaz, kako spoštuje narod možake, ki so svoje duševne in telesne moči posvetili mu. Bodi mu zemljica lahka in v narodu spomin večni!

(„Brenclj“ št. 14) je prišel ravnokar na svitlo z obilnim mikavnim gradivom. Na mestu velike podobe ima ta pot zabavljice in pohvalice na slovenska mesta in trge v prosto vezani besedi,

(Poslanec Ljubljanskega mesta, gosp. vit. Schneid) je prestopil iz dvorne kancelije v upravni oddelek unanjega ministerstva za Bosno in Hercegovino. „Tagblatt“, ki vsako dobro reč rad objeda, najde tudi tu priliko brusiti svoj strupeni jezik, in strašiti volilce njegove, da zdaj, ko ne bo več v dvorni cesarski kanceliji, ne bo mogel nič več storiti zanje v osebnih zadevah. Pri tem nesramni list dolži tudi narodnjake, da so pred volitvijo slepili volilce in lovili jih z obljubami, koliko bo vit. Schneid v dvorni kanceliji za-nje storil. To ni res, takih sredstev narodnjakom prav nič treba ni, vit. Schneid je bil voljen le zato, ker je pošten in jako zmožen mož. Sploh je „Tagblatt“ pod novim vredništvom začel zopet z gorjačo in gnojnico pisati, zato mu odslej na njegove na-

pade ne bomo nič več odgovarjali, naj piše kar koli hoče. Saj mu bo tako kmalu hrane zmanjkalo, če se noben slovenski list za to žabo zmenil ne bo. Naj reglja, dokler ima še kaj sape.

(Velik požar) je bil včeraj na Igu, videl se je ves Krim v dimu. Zjutraj je odrinila tje ljubljanska požarna straža. To je v enem tednu že drugi večji požar blizu Ljubljane. Pogorelo je 36 hiš, vsega okoli 60 poslopij. Bog se usmili!

Razne reči.

— Strela. Pri Viševku na Gorenjskem je ob hudi nevihti treščilo v marelo, pod katero so trije otroci čepeli. Enega je strela ubila, drugega poškodovala, le najmlajši deklici ni nič storila.

— Kako znebiti se nevarnega agitatorja. Iz Galicije se pripoveduje o neki volitvi: Rusini so imeli izvrstnega agitatorja, ki se je Poljakom nevaren zdel, pa se ga niso vedeli znebiti. Na to se ponudi neki Poljak, in reče, da bo Rusina neškodljivega storil, in sicer je predlagal: „Jaz se bom spustil na dan volitve z njim v prepir, dal mu bom klofuto, on mi jo bo dal nazaj, nastane velik škandal, vi daste zapreti mene in njega, in tako ga bomo za ta dan v kraj spravili.“ Ta predlog se je poljskemu odboru dopadel, in se je potem tudi natančno izvršil. Poljak in Rusin sta se klofutala, oba sta bila zaprta, in zmagal je poljski kandidat.

— Češka v davkih. Leta 1785 je plačala Češka še 5 milijonov gl. davka. Zdaj plača neposrednega davka 26 milijonov., posrednega pa 60 mil. Z vsemi dokladami plačuje Češka ravno 100 mil. gl. davka na leto.

— Mučenci „kulturka mpfa“. V Pragi je star zapuščen samostan, le še par starih patrov v njem stanuje. Ta samostan, Emaus po imenu, dobi zdaj nove prebivalce. Benediktinci, ki so vsled „kulturkampfa“ iz Hohenzollerna na Nemškem izgnani bili, pridejo tjakaj. Sam cesar Franc Jožef jim je ta stari samostan kot novi dom odmeril. Tako mora Avstrija nemške grehe popravljati, ob enem pa pri vsaki priliki še nemške brce mirno prenašati. Hodie mihi, cras tibi!

— Nesreča ne pride sama. V Knežiču je Reza Weiss v vodo skočila. Ko je njena hči to zvedela, padla je mrtva na tla, od mrtuda zadeta.

— Avstrijski socialdemokrati so imeli v Reichenbergu shod, ter se hočejo na novo organizirati.

— Sedemkrat vero spremenil je neki jud v Černovčah v Bukovini, z imenom Rosenheim. Najprej je postal iz juda protestant, pozneje mu je pri Kalvinistih bolj dopadalo in je k tisti veri prestopil. Čez tri leta pa je postal katolik. Pa tudi tu ni bilo za njega, zdelo se mu je na enkrat, da je pravoslavje prava vera. Potem pa je prišel v Varno na Turškem, in je brez pomisleka postal mohamedanec. Pa tudi pri turški veri ni dolgo ostal, podal se je v Ameriko, da postane mormonec. Njegov životopisec, Emil Francoz, sam jud, dostavlja, da je Rosenheim hotel študirati notrajno bistvenost vseh vér. Mi to prepuščamo razsoditi našim bralcem, naj si misli vsak, kar si hoče.

— Kakošna je Afrika? To znati, so so ljudje čedalje bolj radovedni. Ni še dolgo, kar je šel Rohlf s tovarši tje; zdaj pa se je osnovalo kar pet družb na enkrat, ki hočejo

prodreti v notrajno Afriko, da jo popišejo in preštudirajo. Prva je laška družba pod kapitanom Martinijem, ki je odšla 6. julija, da doide če mogoče družbo Antinovijevo in jo pomnoži. — Druga je angleška Keith Johnstoneva. — Tretja je belgiška, in je zdaj že v Unyanyambi. — Četrta je zopet belgiška, pod Popelinom, — peta pa je nemška pod dr. Junkerom in dr. Lenzom.

— Slabi strelci. Amerikanci niso dobri strelci. 14. julija so se v Novem Jorku splašili trije biki, ter divji noreli po mestu, da je bilo strah in groza. Dva bika so z zvijačo vjeli. Tretji pa je letal po mestu celih pet ur. Več stokrat se je na njega vstrelilo, pa nobena krogla ga ni zadela, le ljudi je bilo nekaj ranjenih vsled tega nerodnega streljanja. Nazadnje ga je nek pogumen mesar s sekiro po glavi česnil, da se je zvrnil.

— 12.800 odstotkov! Neki Jakob Peterka v Jevički na Moravskem mora nekemu judu Mishes Egelou za en posojen goldinar vsak dan dva krajcarja obresti plačevati. To znese na leto 730 odstotkov; če se pa računajo obresti od obresti, potem mu plačuje 12.800 procentov.

Naznanilo.

S tem naznanjam, da sem se danes zopet v štacuno preselil, katero sem pred štirimi leti moral zapustiti.

Tudi v tem prostoru sibom po vsi moči prizadeval s poštenostjo, dobrim blagom in najnižjimi cenami moje častite kupce najbolje zadovoljiti in si ohraniti zaupanje, katero so mi do zdaj skazovali.

V Škofji loki dne 28. julija 1879.

J. N. Koceli.

Le jedenkrat

podaja se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celem Evropi, zadele so tudi Švico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodalo svojih ur. Te tako zovane žepne ure so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega srebrnega niklja, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. Vsled neke lastne konstrukcije ne more se taka nikdar pokvariti, pade lahko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.

Proti povzetju, ali vpošiljati male svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakda najfinejšo repasirano uro skoraj na polovico zastonj. Vse ure so natanko repasirane, ter garantujemo za vsako uro pet let.

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzememo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

- 1000 komadov žepnih ur od ponarejenega zlata, umetno in čudovito izrezljane, najfinejše regulovane, pri vsakej uri zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in glavni ključ; jeden komad le gl. 3.45.
- 1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od prave zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje jeden komad gl. 35, zdaj le gl. 10.20.
- 1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za trenutke in kristalnim ploščnatim steklom, natančno repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.
- 1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinderuhr) v teških giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden komad preje gl. 15 z daj le gl. 5.60.
- 1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. kr. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektrogalvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od prave zlatih razločiti; fino na trenutek regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 11.40.
- 1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 12lotnega srebra odobrenega od c. k. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenutek repasirane, s kolesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastonj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ vsaka taka urastala je preje 35 gl. zdaj pa samo 16 gl.
- 1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.
- 1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl. zdaj gl. 40.
- 650 komadov stenskih ur v najfinejšem emailiranem okviru z zvonilom, repasirane, preje jeden komad gl. 6, zdaj le gl. 2.75.
- 650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, preje gl. 12 zdaj le gl. 5. (2)
- 650 komadov z majatnikom (pendeluhr) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, navijajo se vsakih osem dnij, fino na trenutek regulovane, lepe, in inpozantne. Ker je taka ura po minolih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, ker se s tako uro sobo olepša. Te ure stale so preje gl. 35, zdaj se dobi za smešno nizko ceno gl. 15.75

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: Uhren - Ausverkauf

von

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenthurmstrasse Nro. 9.